

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 127/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] a [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] zastúpených advokátom JUDr. Martinom Kanásom, Školská 3, Nitra, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Tk 1/2019 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 6/2020 o ich žiadosti o prepustenie z väzby z 29. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Martinom Kanásom, Školská 3, Nitra, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Tk 1/2019 a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 6/2020 o ich žiadosti o prepustenie z väzby z 29. novembra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľom je vedené väzobné trestné stíhanie v štádiu súdneho konania, a to pre obzvlášť závažný zločin obchodovania s ľuďmi podľa ustanovení § 179 ods. 1, ods. 3 písm. f) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, kde boli sťažovatelia do väzby vzatí uznesením okresného súdu z 10. novembra 2018 v spojitosti s uznesením krajského súdu zo 4. decembra 2018, pričom obžaloba bola na sťažovateľov podaná 13. júna 2019.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia poukazujú na to, že 29. novembra 2019 adresovali okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Uvádzajú, že okresný súd určil termín prejednávania ich žiadosti až k 15. januáru 2020, teda až s odstupom štyridsiatich siedmich dní od podania žiadosti. Táto lehota presahuje na prvom stupni väzobného rozhodovania lehotu zaužívanú súdnou praxou a zároveň lehotu akceptovateľnú v zmysle judikatúry ústavného súdu. Sťažovatelia dodávajú, že krajský súd rozhodol o ich

sťažnosti podanej proti rozhodnutiu okresného súdu 23. januára 2020, čím sa celková doba súdneho konania o ich žiadosti o prepustenie z väzby predĺžila na päťdesiatpäť kalendárnych dní.

4. Sťažovatelia dôvodja, že sa nachádzajú v súdnej väzbe a skutkový stav veci sa tak objasňuje na hlavných pojednávaniach. Konajúce súdy sa teda pri preskúmvaní ich prípadných žiadostí o prepustenie z väzby nemusia vysporiadať so zložitou dôkaznej situácie tak, ako to je v prípade počiatočných štádií konania, napr. pri rozhodovaní o prvotnom vzatí do väzby, kde je konajúci súd nútený naštudovať rozsiahly spisový materiál, zabezpečený orgánmi činnými v trestnom konaní. Podľa názoru sťažovateľov tieto skutočnosti potvrdzuje aj uznesenie samotného krajského súdu z 23. januára 2020, ktorý v jeho odôvodnení uvádza, že sa s konkrétnymi skutočnosťami zaoberal už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach o sťažnostiach sťažovateľov, a teda zotrúva na svojich predchádzajúcich úvahách a záveroch.

5. Sťažovatelia v ďalšom bode ústavnej sťažnosti namietajú, že sťažnosť proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu o zamietnutí ich žiadosti o prepustenie z väzby zahlásili priamo na neverejnom zasadnutí okresného súdu 15. januára 2020, pričom v súlade s výzvou okresného súdu mu písomné odôvodnenie sťažnosti doručili 17. januára 2020. Sťažovatelia predkladajú v tejto súvislosti tvrdenie, že okresný súd, ktorý predložil krajskému súdu spisový materiál na účel rozhodnutia o uvedenej sťažnosti, k spisovému materiálu nepripojil predmetné písomné odôvodnenie zo 17. januára 2020.

6. Sťažovatelia sú toho názoru, že v dôsledku neprimerane dlhej doby rozhodovania o ich žiadosti o prepustenie z väzby v konaní pred okresným súdom a tiež nepredložením písomného odôvodnenia sťažnosti nadriadenému súdu došlo k porušeniu ich základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a ich práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru, predovšetkým ich práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti trvania ich väzby.

7. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd v ich veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie ich základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Tk 1/2019 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 6/2020, prikázal krajskému súdu prepustiť sťažovateľov z väzby na slobodu a priznal im tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, a to každému z nich, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a jeho závery

12. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú porušenie svojich označených práv postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v konaní o žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu, pričom svoju námietku smerujú predovšetkým k porušeniu požiadavky urýchlenosti rozhodovania väzobných vecí.

13. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

15. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03).

16. Z obsahu sťažnosti a jej príloh (ako aj z relevantných častí spisového materiálu, ktoré si ústavný súd zabezpečil) vyplýva, že okresný súd, ktorému bola žiadosť sťažovateľov o prepustenie z väzby predložená 29. novembra 2019, rozhodol o nej 15. januára 2020, teda s odstupom štyridsiaticich siedmich dní. Krajský súd, ktorému bola sťažnosť spolu so spisovým materiálom po tom, čo sťažovatelia 17. januára 2020 písomne doplnili jej odôvodnenie, predložená 20. januára 2020, rozhodol 23. januára 2020, teda s odstupom troch dní. Na oboch stupňoch konania (po odrátaní dvoch dní pričítateľných na vrub sťažovateľom – spracovanie ich písomného odôvodnenia od 15. januára do 17. januára 2020) teda rozhodovanie prebiehalo spolu päťdesiat dní.

17. V zmysle citovanej judikatúry (pozri posledná veta bodu 15) je doba nepresahujúca na jednom stupni konania lehotu jedného kalendárneho mesiaca z hľadiska záruk poskytovaných namietanými čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru štandardne akceptovateľná. Vychádzajúc z údajov predchádzajúceho bodu odôvodnenia tohto rozhodnutia, je nepochybniteľné, že konanie pred okresným súdom štandardnú odporúčanú maximálnu lehotu jedného mesiaca prekročilo. Ústavný súd, obdobne ako je tomu aj v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (pozri napr. rozsudok ESLP vo veci Mooren proti Nemecku z 9. 7. 2009, č. 11364, § 106), vždy

v každej jednotlivéj veci zohľadňuje aj osobitné špecifické okolnosti posudzovaného prípadu. V prípade sťažovateľov tak ústavný súd poukazuje na super rýchle rozhodovanie krajského súdu, ktorý rozhodol o uplatnenej sťažnosti sťažovateľov v naozaj krátkej lehote troch dní. S prihliadnutím na túto okolnosť prípadu sťažovateľov, keď druhostupňový krajský súd pružne zareagoval na predchádzajúce zdĺhavejšie rozhodovanie prvostupňového súdu a rozhodol s odstupom iba troch dní, nehodnotí ústavný súd predĺženie väzobného konania na prvom stupni ako tak závažný excés, ktorý by dosahoval intenzitu porušenia sťažovateľom namietaných práv. V kontexte uvedeného sa tak námietka sťažovateľov o porušení požiadavky urýchleného rozhodovania o zákonnosti trvania ich väzby postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v zmysle záruk, vyplývajúcich z označených článkov ústavy a dohovoru, javí ústavnému súdu ako zjavne neopodstatnená.

18. Ústavný súd zároveň na základe súčinnosti poskytnutej zo strany okresného súdu zistil, že písomné odôvodnenie sťažnosti sťažovateľov zo 17. januára 2020 bolo v rámci predkladacej správy okresného súdu 20. januára 2020 krajskému súdu spolu so spisovým materiálom riadne predložené. Napokon aj zo znenia odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že sa krajský súd sťažnostnými argumentačnými námietkami sťažovateľov reálne zaoberal (pozri s. 3 druhý odsek uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 Tos 6/2020 z 23. januára 2020) a vyjadrenie v uznesení krajského súdu v znení „*sťažnosť, ktorú bližšie písomne neodôvodnili ku dňu konania neverejného zasadnutia sťažnostného súdu*“ predstavuje zrejme iba písársku chybu (spôsobenú s najväčšou pravdepodobnosťou prevzatím základnej šablóny z iného jeho rozhodnutia). Napokon sťažovatelia ústavnému súdu v tomto smere ani nepredkladajú žiadnu konkrétnu argumentáciu o tom, aké sťažnostné námietky, s ktorými by sa krajský súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal, v dotknutom písomnom odôvodnení sťažnosti formulovali.

19. Vzhľadom na všetky uvedené závery ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v celom jej rozsahu posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

20. S ohľadom na uvedené bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľov potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu